

2015 İGR

Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi (CDGE)

Sıkça Sorulan Sorular

Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi neyi ölçer?

Cinsiyete Dayalı Gelişme Endeksi (CDGE) kadınlar ve erkeklerin insani gelişmenin üç temel boyutundaki kazanımları arasındaki farklılıkları ölçen bir endekstir. Bu boyutlar, kadın ve erkek doğumda ortalama yaşam beklentisiyle ölçülen sağlık; kadın ve erkek ortalama okula gitme süresi ve 25 yaş ve üstü yetişkinler için beklenen okula devam süresiyle ölçülen eğitim ve kadınlar ve erkekler tarafından kazanılan tahmini gelirle ölçülen ekonomik kaynaklar üzerinde hâkimiyettir.

CDGE nasıl hesaplanır?

CDGE'yi hesaplamak için İGE hesaplanırken kullanılan yöntem kullanılarak kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı İGE değerleri hesaplanır. Göstergeleri 0 ila 1 arasında bir ölçeğe dönüştürmek için İGE'de kullanılan eşikler kullanılır. Tek fark, hesaplamaların kadınların erkeklere olan ortalama beş yıllık biyolojik üstünlüğüne göre yapıldığı doğumda yaşam beklentisidir.

CDGE'nin gelir bileşeni nedir?

Bu endeksin gelir bileşeni ekonomik kaynaklar üzerindeki hâkimiyeti gösterir ve ekonomik açıdan faal nüfusun içinde kadınların ve erkeklerin paylarına dayanarak 2011 dolar cinsinden SGP'ye göre tahmini kişi başına GSMH, bütün sektörlerde kadınların aldıkları ücretlerin erkeklerin aldıkları ücretlere oranı ve nüfusun ve SGP\$ cinsinden kişi başına GSMH'nin (2011 sabit fiyatları) içinde kadınların ve erkeklerin payları ile hesaplanır.

CDGE'nin gelir bileşeni, hesaplanma yönteminden ötürü eleştirilebilir. Bu tür bir hesaplamanın gerekçesi ne olabilir?

CDGE'nin gelir bileşeni, beslenme, giyim ve barınma gibi yaşam bileşenleri standardından ziyade ekonomik kaynaklar üzerindeki hâkimiyeti yansıtan bir bileşendir. Yalnızca tarım dışı sektörlerde değil, bütün sektörlerde kazanılan ücretler erkekler ve kadınlar tarafından elde edilen gelirleri hesaplamada kullanılır. Diğer İGE bileşenlerindeki toplumsal cinsiyet uçurumlarına odaklanılmasına benzer şekilde bu bileşen de gelir uçurumlarına odaklanır.

Bazı ülkelerde cinsiyete göre ayrıştırılmış ücret verileri yok. Peki bu ülkeler için cinsiyete göre ayrıştırılmış kişi başına düşen GSMH nasıl hesaplanıyor?

2014 ve 2015 yıllarında bütün sektörlerde kadınların kazandıkları ücretlerin

erkeklerin kazandıkları ücretlere oranının küresel ortalaması 0,8'di. Cinsiyete göre ayrıştırılmış ücret verilerinin olmadığı ülkelerde tahminlerde bulunmak için bu küresel ortalamayı kullandık. Bu ortalama bazı bölgelerin ortalamalarıyla örtüşse bile verilerin sınırlı olduğu bölgelerin ortalamalarıyla örtüşmez. Küresel ortalamayı ücret verilerinin eksik olduğu ülkelere uygulamanın sakıncasının bilincindeyiz. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) cinsiyete göre ayrıştırılmış ücret istatistiklerinin varlığını artırmak üzere çalışmaktadır.

Ülkeleri pariteden mutlak sapmalara göre sıralamak yerine beş CDGE grubuna ayırmanın avantajı nedir?

Pek çok ülke için kadın ve erkek İGE değerleri 0,8 değerinde isnat edilen ücret oranları nedeniyle yüksek doğruluğa sahip değerlerden ziyade İGE değerlerinin yaklaşık değerleridir. Yaklaşık değerlere dayalı sıralamaların olası bir yanlış yorumlanmasından kaçınmak için ülkeleri İGE değerlerindeki toplumsal cinsiyet eşitliğinden mutlak sapmalarla beş İGE grubuna ayırdık. Grup 1, %2,5'tan az bir mutlak sapmayla kadınlar ve erkekler arasındaki İGE kazanımları yönünden yüksek eşitliğe sahip ülkelere oluşuyor. Grup 2, %2,5 ila 5 arasında bir mutlak sapmayla kadınlar ve erkekler arasındaki İGE kazanımları yönünden orta-yüksek eşitliğe sahip olan ülkelere oluşuyor. Grup 3, %5 ila 7,5 arasında bir mutlak sapmayla kadınlar ve erkekler arasındaki İGE kazanımları yönünden orta derece eşitliğe sahip ülkelere meydana geliyor. Grup 4, %7,5 ila 10 arasında bir mutlak sapmayla kadınlar ve erkekler arasındaki İGE kazanımlarının orta-düşük eşitliğe sahip olduğu ülkelere oluşuyor. Sonuncu grup olan grup 5 ise toplumsal cinsiyet eşitliğinden %10'dan daha fazla bir mutlak sapmayla kadınlar ve erkekler arasındaki İGE kazanımları düşük eşitliğe sahip ülkelere meydana geliyor.

CDGE'nin politika eylemlerine etkisi nedir?

CDGE üç temel yetkinlik (sağlık, eğitim ve ekonomik kaynaklar üzerinde hâkimiyet) yönünden kazanımlardaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine ışık tutar. İnsani gelişme kazanımlarındaki gerçek toplumsal cinsiyet uçurumunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olur ve bu uçurumun kapanması için politika geliştirmede yararlıdır.